Opgesteld door: Sjerp van der Ploeg (kennismakelaar)
Vraagsteller: intern begeleider primair onderwijs
Referentie: Kennisrotonde. (2017). *Wat is het effect van reflextherapie op leer- en gedragsproblemen van leerlingen op de basisschool?* (KR.164).

7 februari 2017 - update 7 augustus 2022

Vraag

Wat is het effect van reflextherapie op leer- en gedragsproblemen van leerlingen op de basisschool?

Kort antwoord

De wetenschappelijke onderbouwing voor de bijdrage van reflextherapieën aan het oplossen of verminderen van leerproblemen is zeer mager. Onafhankelijke wetenschappelijke studies naar de werking van de INPP-therapie zijn niet gevonden. Van een aanverwante reflextherapie zijn eenmalige positieve effecten op het wegwerken van leesachterstanden bekend maar de bevestiging daarvan in vervolgonderzoek ontbreekt.

Toelichting antwoord

Op sommige scholen wordt de INPP-methode ingezet voor het behandelen van leerlingen met leer- en/of gedragsproblemen (in de basisschoolleeftijd). De INPP reflextherapie gaat uit van het idee dat leer- en gedragsproblemen (waaronder dyslexie ADD, ADHD) ontstaan door onvolgroeide reflexen in de zeer vroege kindertijd (voor en na de geboorte). Door het doen van de juiste lichamelijke oefeningen zouden deze reflexen alsnog volgroeien, waardoor de problemen afnemen/verdwijnen (Goddard Blythe, 2002). De naamgeving van de methode (INPP) is afkomstig van het Institute for Neuro-Physiological Psychology. Deze organisatie, met ook een vestiging in Nederland, zet zich in om de INPP-methode te verspreiden door het opleiden van therapeuten en het vergroten van kennis over de invloed van neuro-motorische onrijpheid op schoolprestaties en gedrag. In Nederland zijn er volgens de Nederlandse INPP-site medio 2022 een kleine 30 officiële therapeuten actief.

Deze reflextherapie maakt deel uit van een bredere set van therapieën voor kinderen met leer- en gedragsproblemen. Hyatt e.a. (2009) melden daarover dat kinderen met leerproblemen en-of gedragsproblemen herhaaldelijk participeren in interventieprogramma´s waarvan de effectiviteit wetenschappelijk (nog) niet is vastgesteld. Soms gebeurt dat dan achteraf alsnog, maar het komt ook voor dat wetenschappelijke

onderbouwing uitblijft en dat de therapieën die inmiddels ingang hebben gevonden, toegepast blijven worden.

Reflextherapiemethode

Een zoektocht naar de effectiviteit van de INPP-methode of reflextherapiemethode levert veel getuigenissen op van ouders en behandelaars die anekdotisch positief bewijs leveren over kinderen die dankzij de therapie zowel cognitief als gedragsmatig forse vooruitgang boeken. Er blijkt ook scepsis over de methode. Het wordt door de reguliere wetenschap in de hoek van de alternatieve therapieën geplaatst. Dat heeft te maken met het gebrek aan onafhankelijke wetenschappelijke studies waarin de effectiviteit van deze therapie wordt aangetoond. Er blijken al met al weinig wetenschappelijke studies te vinden waarin de effectiviteit van deze therapie wordt onderzocht.

Goddard Blythe, de directeur van INPP Engeland, meldt in een overzichtsstudie de resultaten van een aantal studies waarin de INPP-test werd gebruikt om een diagnose te stellen met betrekking tot neurologisch disfunctioneren, wat duidt op eventuele onvolgroeide reflexen (Goddard Blythe, 2005). De inzet van de specifieke dagelijkse INPP oefeningen van 10 minuten in schoolverband gedurende een jaar leidde tot minder neurologisch disfunctioneren, een betere balans en betere coördinatie bij de kinderen. Verder bleken kinderen met combinatie van een leesachterstand en een hoge score op de tests voor neurologisch disfunctioneren, die de INPP-oefeningen hadden gevolgd, iets meer vorderingen bij het lezen te hebben gemaakt dan een vergelijkbare controlegroep.

Een onafhankelijke wetenschappelijke studie die in dit kader veel wordt aangehaald, betreft een experiment met een interventiegroep, een placebogroep en een controlegroep, waarbij wordt ingegaan op één specifieke reflex, de ANTR ofwel de asymmetrische tonische nek reflex (McPhillips e.a., 2000). De resultaten laten zien dat er significante verschillen zijn in de scores op twee leestesten tussen de interventiegroep enerzijds en de placebo- en controlegroep anderzijds. Kinderen die hebben deelgenomen aan de specifieke bewegingsoefeningen gericht op het laten volgroeien van deze nekreflex, hebben substantieel meer vooruitgang geboekt bij het lezen dan kinderen in de beide andere groepen. Iets soortgelijks wordt gevonden bij snelheid van schrijven maar ontbreekt bij spellingsvaardigheden.

Veel nader onderzoek nodig

De auteurs melden bij de discussie dat er nog veel nader onderzoek nodig is, niet alleen voor het bevestigen van de resultaten (het betrof hier drie groepen van 20 leerlingen), maar ook voor het beter bepalen van eventuele effecten van zelfselectie en van de extra ondersteuning op eigen initiatief door ouders aan kinderen in de controlegroep. Verder geven de auteurs aan dat de vooruitgang van alle kinderen die hebben deelgenomen aan de studie nauwlettend zal worden bijgehouden. Daarover hebben we in de 20 jaar daarna verdere geen publicaties kunnen vinden. Het lijkt erop dat deze studie verder geen navolging heeft gehad.

Al met al blijft het wetenschappelijke bewijs voor de effectiviteit van INPP-therapie en aanverwante interventies erg mager. Er ontbreekt een overzicht van wetenschappelijke literatuur waarmee het anekdotische bewijs systematisch onderbouwd wordt. Hyatt e.a. (2009) die een aantal van dit soort therapieën bespreken, geven aan dat de

reflextherapieën (waaronder INPP) geen of hooguit kleine effecten laten zien, waarbij ook nog de nodige methodologische kanttekeningen te plaatsen zijn.

Geraadpleegde bronnen

Goddard Blythe, S. 2002. *Reflexes, Learning And Behavior A Window into the Child's Mind: A Non-Invasive Approach to Solving Learning & Behavior Problems*. Eugene (OR): Fern Ridge Press

Goddard Blythe, S. 2005. Releasing Educational Potential through Movement: A Summary of Individual Studies Carried out Using the INPP Test Battery and Developmental Exercise Programme for Use in Schools with Children with Special Needs, in *Child Care in Practice*, Vol.11-4 p. 415-432.

Hyatt, K., Stephenson, J. & Carter, M. (2009). A review of three controversial educational practices: perceptual motor programs, sensory integration, and tinted lenses, in *Education and Treatment of Children*, Vol. 32-2 p. 313-342.

McPhillips, M., Hepper, P. & Mulhem, G. (2000). Effects of replicating primary-reflex movements on specific reading difficulties in children: a randomised, double-blind, controlled trial, In *The Lancet*, Vol. 355, p. 537-541

Onderwijssector

Primair en voortgezet onderwijs

Trefwoorden

Reflextherapie, leerproblemen.